

STUDIEHANDLEDNING HAPPY HOUR I PARADISET

INLEDNING

Det här är en studieplan till materialet "Happy hour i paradiset", som är en rapport utgiven av nätverket Schyst resande. Rapporten lyfter frågan om hur en ökad turism påverkar den inhemska alkoholkonsumtionen i värdlandet.

Till de olika delarna i Happy hour i paradiset finns ett antal diskussionsfrågor och praktiska uppgifter till er i cirkeln.

För dem som vill fördjupa sig i ämnet rekommenderas Schyst resandes rapport "Glitter och glamour – turismen i resejournalistiken".

Varje träff bör vara minst två studietimmar (en studietimme är 45 minuter) och cirkeln ska minst vara nio studietimmar. Materialet passar för fyra träffar, men ni kan naturligtvis anpassa antalet träffar till vad som passar er.

Kontakta NBV innan studiecirkeln startar. Kontaktuppgifter hittar du på www.nbv.se.

TRÄFF 1

Ni behöver: Papper och pennor, alternativt en white board eller liknande.

1. Gå en runda och presentera er kort för varandra. Förutom namn – berätta även om något turistmål som ni har besökt (i Sverige eller utomlands).

2. Gå igenom vad den här studiecirkeln ska ta upp och hur ni ska jobba. Exempelvis: Ska ni ha fika? Vem ordnar det? Hur länge ska ni hålla på varje gång? Hur gör man om man får förhinder någon av träffarna? Skriv gärna in i era kalendrar direkt när ni ska träffas framöver.

3. Över till temat för studiecirkeln.
Börja med en enkel så kallad värderingsövning:

Ja, nej, kanske

En person ska läsa upp frågorna nedan. Resten av gruppen ska vara helt tysta men markera sin åsikt på detta sätt (utan lång betänketid):

JA – sträck upp armarna

NEJ – håll armarna i kors

KANSKE – ha utsträckta armar

Är du en som...

- Gärna reser utomlands
- Föredrar charter framför en resa arrangerad på egen hand
- Skulle kunna tänka dig att bo hemma hos någon i lokalbefolkningen i ett land du besöker
- Gärna reser med all-inclusive
- Vill lära sig så mycket som möjligt om den politiska och sociala situationen i det land du besöker
- Bara vill slappa när du reser
- Har reagerat på alkoholkonsumtion i samband med turism

4. Ta en stund och låt alla läsa "Sammanfattning" och "Inledning" i "Happy hour i paradiset". I Inledningen står det: "Alkohol har historiskt sett varit en del av många samhällen."

Diskutera:

- På vilket sätt har alkohol historiskt varit en del av det svenska samhället?
- På vilket sätt har det ändrats, och varför?

Jämför gärna med andra kulturer om ni i gruppen har erfarenhet av det.

5. Studiecirkeln heter ju "Happy hour i paradiset". Men hur ser ert paradiset ut?

Ta ett större papper, white board eller liknande. Skriv "PARADISET" i mitten. Låt alla fundera en stund över: Hur är din bild av "paradiset" som turistmål? Vad är det som ska finnas på det ultimata turistmålet? Nu ska alla skriva ner ord som symboliserar detta – eller rita om ni hellre vill. (Kanske "hav", "palmer", "god mat", "kultur" och så vidare). När ni är klara kan ni förklara varför ni skrev det ni gjorde. Berätta också för varandra om era drömmesor.

Till nästa gång:

- Läs kapitlet Semester avec (inklusive Allas Paradis, Thailand in a glass, Untac banade väg) och Turismens baksida (inklusive Enjoyment, happiness and good company, Flickorna på Loi Kroh), sidorna 9-26.
- Till nästa gång behöver ni Happy hour i paradiset, papper, pennor eller white board eller liknande.
- Om ni har möjlighet; ta med er kataloger från något eller flera resebolag, resetidningar (exempelvis Vagabond, Allt om resor) eller resereportage ur dagstidningar (exempelvis Aftonbladet).

TRÄFF 2

Den här träffen bygger på Semester avec och Turismens baksida, sida 9 – 26.

Ni behöver: Happy hour i paradiset, papper, pennor eller white board eller liknande. Resekataloger, resetidningar och/eller resereportage.

1. Kapitlet "Semester avec" beskriver turismens utveckling och charterns framväxt. Gå en runda i gruppen och berätta om era erfarenheter för varandra:

- Har du rest på någon charterresa? När var det?
- Vilken roll har alkohol haft på de resor ni har gjort? Har det genomförts speciella aktiviteter som har kretsat kring alkohol?
- Om du har rest med någon researrangör, har de då informerat om "värdländernas socioekonomiska och kulturella förhållande i relation till prostitution, fattigdom, alkohol och droger"?

Jämför gärna era erfarenheter i gruppen, likheter och skillnader mellan resmål, när ni reste (årtionde).

2. De förväntningar man har som turist inför en resa påverkas bland annat av hur turistmålet har beskrivits i exempelvis resekataloger och resereportage. I en annan rapport från Schyst resande, "Glitter och glamour – turismen i resejournalistiken", konstaterar man följande:

"... alkoholen är en viktig ingrediens i journalistiken. Flödet av alkoholhaltiga drycker sinar aldrig. /--/ I vissa fall beskrivs alkoholen som ett av huvudsyftena med turismen. Ofta ges alkoholen en kulturhistorisk betydelse. Inte sällan frossar skribenterna i detaljer om olika smaker och vinmärken."

- Ta fram resekataloger, tidningar och resereportage. Om ni har tillgång till internet kan ni besöka resebolagens hemsidor eller läsa artiklar på nätet. Bläddra igenom, titta på bilderna och läs.

Diskutera:

- Förekommer alkohol på bild eller i text i skildringen av turistmålen?
- I vilka sammanhang förekommer bilder på alkohol och/eller människor som dricker (exempelvis fest/drink på stranden/vinprovning)?
- Hur uppfattar ni bilden som förmedlas av alkohol?

Tips! Vill ni läsa mer om resejournalistik, kan ni ladda ner rapporten "Glitter och glamour – turismen i resejournalistiken", på www.schystresande.se

3. "Allas Paradis" beskriver dilemmat med att turister söker "det orörda", men i och med deras besök blir till exempel bergsbyarna i Thailand exploaterade.

Diskutera:

- Varför söker vi det "genuina"?
- Är det möjligt att uppleva detta genom att delta i gruppresor som turist?
- Är så kallad backpacker-turism ett bättre sätt att resa genom att det exploaterar mindre, eller finns det nackdelar även med detta resande?

4. Börja med att läsa den thailändska turistmyndighetens förklaring av varför man ordnade en tävling för att skapa en nationell cocktail, där Siam Sunrays vann. Gör sedan övningen nedan.

- Bli reklambyrå för en stund! Om ni är en stor grupp, dela upp er i mindre grupper på cirka tre–fyra personer i varje. Gå in i rollen som anställda på en reklambyrå som ska hitta på den perfekta drinken eller ölmärket för just er hemstad. Ha en så kallad brainstorm där alla idéer är bra idéer. Skriv ner idéerna på ett stort papper/white board.

Fundera till exempel på: Vad ska drinken symbolisera? Namn? Hur ska marknadsföringen se ut?

Presentera era förslag för varandra..

5. I texten "UNTAC banade väg" kan man läsa att FN-personalen med 20 000 man i Kambodja lade grunden till omfattande alkoholförsäljning och prostitution.

Diskutera:

- Kände ni till dessa effekter av en FN-insats? Vad tänker ni om detta?
- Sandi Basset säger "Turismen som den ser ut nu hjälper inte så många kambodjaner". Vad tror ni att hon menar med det? Hur skulle en turism se ut som hjälper exempelvis gatubarn?

6. Att resa är att befinna sig utanför sin vardag, vilket gör att man även beter sig annorlunda. Var tionde svensk ångrar något de gjort när de varit berusade på utlandsresan, enligt en undersökning från TNS-Sifo. Men enligt rapporten "Glitter och glamour – turismen i resejournalistiken" är det sällan som turister blir berusade eller bakfulla i resereportage i tidningar som Vagabond och Allt om resor – alkoholen skildras bara från en ljus sida.

Diskutera:

- Hur förändras ditt eget beteende när du reser? Berätta för varandra.
- Har du några exempel på hur andra resenärer har betett sig annorlunda (på gott och ont)? Exempelvis när det gäller mat, trafik, alkohol, socialt umgänge.
- Varför tror ni att resejournalistiken inte skildrar alkoholens baksidor?

7. I texterna om öflickor i Thailand och Kambodja samt barflickorna på Loi Kroh beskrivs hur unga kvinnor på olika sätt utnyttjas för att sälja alkohol till turister.

Diskutera:

- Hur stämmer skildringen överens med Carlsbergs beskrivning av vad det innebär att arbeta för dem; "We sell enjoyment, happiness and good company"?
- Varför tror ni att unga kvinnor i Kambodja och Thailand vill ta jobb som öflickor?
- Jobbet som barflicka på Loi Kroh ger intäkter som kan hjälpa familj, bekosta studier och så vidare – är det inte värt de nackdelar som finns?

Till nästa gång

- Läs kapitlet "Från Nord till Syd" och "Turism vs folkhälsa", sidan 27- 43.
- Ni behöver ha Happy hour i paradiset samt tillgång till papper och pennor. Om ni har möjlighet: dator/mobil/surfplatta med uppkoppling till internet.

Tips på fördjupning:

Ladda ner Schyst resandes rapport "Glitter och glamour – turismen i resejournalistiken" på www.schystresande.se. Kapitel 13 tar särskilt upp hur alkohol och andra droger skildras i resetidningarna.

TRÄFF 3

Den här träffen bygger på kapitlen "Från Nord till Syd" och "Turism vs folkhälsa", sidan 27- 43.

Ni behöver: Happy hour i paradiset, papper och pennor.

1. Alkohol beräknas stå för 2,6 miljoner dödsfall per år och är den tredje största orsaken till världens sjukdomsörda.

Diskutera:

- Kände ni till detta? Tror ni att andra känner till detta?
- Är dessa fakta något som uppmärksammas i tillräckligt stor utsträckning?
- Varför/varför inte?

2. Män dricker mer än kvinnor, men konsumtionsmönstren håller på att ändras i många länder och kulturer. Även i Sverige har kvinnors alkoholkonsumtion förändrats och ökat under de senaste årtioendena. Mycket reklam vänder sig direkt till unga kvinnor, medan annan använder sig av kvinnors sexighet för att sälja produkten.

Gå in på någon eller några av nedanstående hemsidor: svedka.com, skinnygirlcocktails.com, iloveleo.net

Det går även att hitta reklamfilmer på Youtube, sök på "Svedka vodka", "Skinnygirl cocktail" eller "Leo beer". Titta på reklamen och bildspråket.

Diskutera:

- Vem är målgruppen för denna reklam?
- Hur framställs kvinnor?
- Vad tycker ni om reklamen?

3. Nu ska ni få fundera över var ni står. Föreställ sig er en linje genom rummet där ena sidan handlar om att man instämmer helt och andra sidan att man inte alls instämmer. Ni kan tänka er den som en tiogradig skala, där man ska placera sig någonstans utmed linjen, utifrån hur mycket man instämmer.

En person läser upp påståenden och deltagarna placerar ut sig på linjen.

När alla tagit ställning – ta en kort diskussion om varför ni tycker som ni gör.

(Variant: Om ni inte har möjlighet att stå på en linje, kan ni göra en variant där alla räcker upp fingrar i luften för att visa var på en tiogradig skala ni är. Tio fingrar är "Instämmer helt", ett finger är "Instämmer inte alls".)

Påståenden:

- Turism är så viktigt för många länder att man får vara beredd att det blir en del negativa följor, som ökat alkoholmissbruk och prostitution.
- Det finns så många nackdelar med turism att det vore bättre om människor inte reste alls.
- Det vore bättre om turister och lokalbefolkning levde åtskilda från varandra, som Waswahili-folket har gjort.
- Svenska turister är bra på att anpassa sig till lokal kultur när de är i andra länder.

- Homestay – att bo hemma i en familj – är en bättre form av turism än att bo på hotell.
- Om det var möjligt skulle jag bo i homestay nästa gång jag reser utomlands.

4. I texten "Närhet till turister ökar drickandet" finns ett exempel där turisterna har krävt att få köpa alkohol i muslimska områden. Alkohol tycks vara en viktig beståndsdel av resan för en västerländsk turist, oavsett var resan går, vilket även konstateras i rapporten "Glitter och glamour – turismen i resejournalistiken". Här är några exempel på den bild som förmedlas i tidningar som Allt om resor och Vagabond:

- "På väg tillbaka till väntande öl, massage och pizza blickar jag en sista gång ut mot topparna." (Nepal)
- "En stor kall Kingfisher (15 kr) är balsam för stressade resenärer." (Indien)
- "Varje kväll gick jag till samma bar, beställde en stor ölflaska och skrev resedagbok vid de rangliga borden. (Amazonas)"

Diskutera:

- Vad tänker ni om beteendet att kräva alkohol i muslimska områden?
- Varför tror ni att alkoholen är så viktig för västerländska turister?

5. Att bo hemma hos lokalbefolkningen är ett sätt att lära sig mer om landet man besöker. Vad skulle turister i Sverige behöva lära sig om vårt liv? Gör övningen:

Om ni är många; dela upp er i grupper på tre-fyra personer i varje grupp. Varje grupp tar ett papper och pennor.

Tänk er in i följande: En familj som är turister från Kambodja kommer för att bo i "homestay" hemma hos er, alltså bo i ert hem och ta del av er vardag och er kultur. Försök att med bilder och ord beskriva vad ni skulle vilja visa dessa turister.

- I kapitlet "Turism vs folkhälsa" tar man upp det faktum att Sverige och övriga Skandinavien var först med nationell alkoholpolitik. Många länder i Afrika, Asien och Latinamerika saknar däremot helt eller delvis en fungerande alkohollagstiftning. Där är såväl alkohol- som turistnäringen aktiva i lobbyarbetet.

Diskutera:

- Vad är orsakerna till att vi i Skandinavien var så tidiga med alkoholpolitik, tror ni?
- Tror ni att turist- och alkoholindustrierna försöker påverka alkoholpolitiska frågor – lokalt och nationellt – även i Sverige? Har ni några exempel?

6. Texten nämner flera exempel på länder där man har diskuterat eller försökt införa alkoholförbud. Maldivernas finansminister förklarar beslutet att tillåta alkoholförsäljning med att landets ekonomi är baserad på turismen, och att man inte vill förlora turismen. Under 2009 fördes en diskussion om ett alkoholförbud på vissa thailändska högtidsdagar.

Diskutera:

- Hur tror ni att ett alkoholförbud skulle påverka turismen?
- Tror ni att en turism utan alkohol vore möjlig?

Till nästa gång

Läs "Absolut traveller" samt "Slutsats och rekommendationer", sidan 44-51.

Ni behöver Tillgång till dator/mobil/surfplatta som är uppkopplad till internet.
Om detta inte är möjligt – kolla om någon i gruppen i förväg kan titta på övning 7 under träff 4 och skriva ut några av sidorna på papper som ni kan titta på tillsammans.

Träff 4

Den här träffen bygger på kapitlet "Absolut traveller" samt "Slutsats och rekommendationer", sidan 44-51.

Ni behöver: Happy hour i paradiset, tillgång till internet

1. I kapitlet "Absolut traveller" beskrivs hur den globala alkoholindustrin söker sig till nya marknader när det är svårt att öka omsättningen på de europeiska och nordamerikanska marknaderna. De riktar sig även till nya målgrupper, som kvinnor och ungdomar. Spritföretaget UB Groups skriver: "Unga människor som söker västerländsk livsstil brukar i allmänhet börja med att dricka öl och sedan ta steget upp till sprit. UB Groups varumärken är skapade för att attrahera dessa uppåtsträvande och ambitiösa konsumenter."

Diskutera:

- Vad tycker ni om att kvinnor och ungdomar är målgrupp för alkoholindustrin?
- Vad blir konsekvensen av en hög alkoholkonsumtion bland unga människor i länder som saknar eller har en svag alkohollagstiftning?
- Varför är denna livsstil så lockande för många människor i Asien, Afrika och Latinamerika?

2. ICAP, International Center for Alcohol Policies, erbjuder länder färdiga utkast till alkoholpolitik.

Diskutera:

- Kände ni till detta?
- Är det bra att alkoholindustrin tar sitt ansvar?
- Vad kan vara riskerna med att alkoholindustrin utformar alkoholpolitiken?

3. Läs texten Leo sexy girl. Besök gärna Leo beers hemsida och surfa runt. www.iloveleo.net.

Diskutera:

- Vad tycker ni om tävlingen Sexy Leo girl?
- Hur tror ni att unga thailändare påverkas av de kampanjer och metoder som Leo har?
- På vilket sätt känns Leos reklam påverkat av västerländsk livsstil?

4. Läs punkterna i "Rekommendationer" till aktörer på olika nivåer.

Diskutera:

- Håller ni med om vad som borde göras?
- Har ni egna förslag?
- Hur och var skulle sambanden mellan turism och alkoholkonsumtion i utvecklingsländer kunna uppmärksammas mer?

5. Det går att påverka! Här är några exempel på hur du som privatperson, eller ni som förenings/organisationsmedlemmar kan uppmärksamma och påverka. Ta er gärna tid och gör något av detta direkt!

- Skriv en insändare. Berätta om något som du har lärt dig eller blivit medveten om i den här studiecirkeln. Avsluta med en uppmaning eller krav till dem som reser och/eller researrangörer.
- Skriv ett brev eller mejl till någon researrangör. Fråga hur de ser på hur turismen påverkar alkoholkonsumtionen i de länder som de har som resmål, och hur de tar sitt ansvar.
- Använd sociala medier för att sprida kunskap och medvetenhet. Gå till exempel in och "gilla" Schyst resande på Facebook och uppmana dina vänner att göra det samma. Lägg ut en länk till schystresande.se.
- Egna förslag?

6. Gå in på Schyst resandes hemsida, schystresande.se. Gå vidare till "Tips" och läs förslagen om hur du som konsument kan påverka.

- Diskutera förslagen. Är detta något som du skulle tänka dig att göra inför och under din nästa resa?

Om ni går in och "gillar" Schyst resandes sida på Facebook, kan ni även spela Schyst resande-spelet, för att testa om ni reser schyst.

7. Dags att avsluta studiecirkeln. Gå en runda och låt alla säga några ord.

- Har du lärt dig något nytt?
- Vad har du fått ut av den här cirkeln?
- Är det något som du kommer förändra i ditt eget beteende som turist?